

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

10.2.e

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

10.2.e

T 07010.2.e

10.2.e@minezk.nl

Ons kenmerk

WJZ / 20277305

Uw kenmerk

Bijlage(n)

3

Datum **6 NOV 2020**
Betreft beslissing op het bezwaar gericht tegen het Wob-besluit van 30 juli 2020

Geachte 10.2.e,

Bij brief van 4 september 2020 heeft u een bezwaarschrift ingediend tegen mijn besluit van 30 juli 2020 met kenmerk DGKE-WO/20184679. Met deze brief wordt op uw bezwaarschrift beslist.

1. Verloop van de procedure

In uw brief van 20 februari 2020, ontvangen op 21 februari 2020, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) informatie verzocht over de gaswinning uit het Warffumveld in de periode 16 augustus 2012 tot heden. U heeft verzocht om documenten over alle correspondentie tussen de Minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: Minister) en de Nederlandse Aardoliemaatschappij (hierna: NAM), die geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op het door de NAM op 22 september 2014 bij mij ingediende winningsplan Warffum.

Bij besluit van 30 juli 2020, kenmerk DGKE-WO/20184679, heb ik op uw verzoek beslist. Het verzoek is gedeeltelijk toegewezen.

Bij bovengenoemde brief van 4 september 2020 heeft u hiertegen een bezwaarschrift ingediend.

Op woensdag 28 oktober 2020 bent u in de gelegenheid gesteld om mondeling uw bezwaren toe te lichten. De hoorzitting vond in verband met de maatregelen rondom het coronavirus telefonisch plaats. Voor de samenstelling van de commissie en het verhandelde ter zitting verwijs ik naar het verslag van de hoorzitting dat u per email van 29 oktober 2020 is toegezonden.

2. Over de ontvankelijkheid

Uw bezwaarschrift is ingediend binnen zes weken na bekendmaking van het besluit en de gronden van het bezwaar zijn binnen de daartoe gestelde termijn aangevuld. Het voldoet ook aan de overige door de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) gestelde eisen zodat het bezwaarschrift ontvankelijk is.

3. Relevante wetsartikelen

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

4. Uw bezwaargronden

In bezwaar heeft u - kort samengevat - het volgende aangevoerd:

a. De gemaakte zoekslag.

U twijfelt allereerst in zijn algemeenheid aan de gemaakte zoekslag en u verzoekt mij om zorgvuldig na te gaan of er niet meer stukken beschikbaar zijn. Verder wijst u in dit verband specifiek op de volgende punten:

- U stelt dat er geen stukken zijn uit de periode mei 2015 en januari 2018 terwijl het standpunt over het herziene winningsplan uit 2014 gewijzigd is en er blijkens de e-mailwisseling in stuk 10 in januari 2018 overeenstemming is geweest over de herziening van het in 2014 ingediende winningsplan. De inventarislijst bevat geen stukken die dit proces documenteren en u acht het hoogst onwaarschijnlijk dat daarover geen correspondentie (per brief, email, WhatsApp) heeft plaatsgevonden.
- Ten tweede wijst u er op dat er geen verslagen van overleggen of vergaderingen zijn toegezonden waarin het winningsplan Warffumveld aan de orde is gekomen. U acht het onwaarschijnlijk dat hierover geen overleg heeft plaatsgevonden.
- Ten derde wijst u specifiek op drie documenten waarnaar is verwezen in de beslissing op bezwaar van 13 augustus 2020 (met kenmerk WJZ/20143745). Het gaat om een actualisatie van het seismisch risicobeheersplan van NAM van 6 november 2019, een brief van Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) van 7 mei 2019 en een advies van Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) van 21 januari 2019.
- Ten slotte wijst u erop dat de twee bijlagen genoemd bij document 11 per abuis niet zijn verstrekt.

b. Weigering openbaarmaking documenten 3a, 5 en 8.

U stelt dat de openbaarmaking van de documenten 3a, 5 en 8 ten onrechte is geweigerd. Dit betreft adviezen van wettelijke adviseurs (SodM en Tcbb) die volgens u naar hun aard openbaar zouden moeten zijn.

c. Weggelakte passages in documenten 4,6 en 7.

U maakt bezwaar tegen het weglakken van de passages in de documenten 4, 6 en 7 op basis van artikel 11, eerste lid, Wob. Volgens u lijkt het te gaan om feiten, conclusies of aanbevelingen, waarvan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft geoordeeld dat deze nagenoeg altijd te ontkoppelen zijn van herleidbaarheid naar personen. U vraagt mij om deze passages alsnog te vertrekken dan wel om een presentatie van de daarin genoemde informatie.

d. Informatie verzender en ontvanger van documenten 4, 6, 7, 9, 17, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 35, 36 en 37.

U heeft over in deze twintig deels openbaar gemaakte e-mailberichten verzocht om, zonder openbaarmaking van de namen van de betrokkenen, kenbaar te maken van welke organisatie aan welke organisatie deze e-mailberichten zijn verzonden.

5. De beoordeling van uw bezwaargronden

Ik stel vast dat u bezwaargrond d. tijdens de hoorzitting heeft ingetrokken. Deze beroepsgrond behoeft daarom geen bespreking meer.

Over de overige door u aangevoerde bezwaargronden overweeg ik als volgt.

Bezwaargrond a. De gemaakte zoekslag

Over de gemaakte zoekslag in het algemeen het volgende. Naar aanleiding van uw bezwaar heb ik nogmaals een zoekslag verricht. Ik heb daarbij gezocht op de trefwoorden Warffum en NAM over de periode 16-8-2012 t/m 20-2-2020. Er zijn geen nieuwe documenten aangetroffen en gelet op de reikwijdte van uw Wob-verzoek en de gebruikte zoektermen ben ik van oordeel dat mijn onderzoek zorgvuldig is geweest.

U stelt in uw bezwaarschrift dat u het onwaarschijnlijk acht dat er geen correspondentie is gevonden uit de periode mei 2015 tot en met januari 2018. Dat er in deze periode geen correspondentie is geweest tussen EZK en NAM over het winningsplan Warffumveld is te verklaren doordat in afwachting van de wijziging van de Mijnbouwwet, die gevolgen had voor de beoordeling van winningsplannen, de in die periode ingediende winningsplannen op de plank zijn gelegd totdat de gewijzigde Mijnbouwwet in werking was getreden.

Over de drie documenten waarnaar is verwezen in de beslissing op bezwaar van 13 augustus 2020 (met kenmerk WJZ/20143745) wordt het volgende opgemerkt. Het seismisch risicobeheersplan van de NAM en de actualisatie daarvan van 6 november 2019 heeft betrekking op meerdere winningsplannen, waaronder het Warffumveld. Dit document is al openbaar en staat op de website van de NAM. U kunt het document vinden via de hyperlink bij document 18A op de inventarislijst. De brief van SodM van 7 mei 2019 betreft een brief van SodM aan NAM. De brief van TNO van 21 januari 2019 betreft een brief van TNO aan SodM. Beide brieven zijn dus geen correspondentie tussen de EZK en de NAM en vallen daarmee buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek.

Tot slot over de niet verstrekte bijlagen bij document 11 het volgende. De bij document 11 behorende link *NLOG Fieldasset, 3470 Besluit Warffum wijziging.pdf* is het document genoemd onder 1. in de inventarislijst en dus al openbaar gemaakt.

Voor wat betreft de in document 11 genoemde presentatie slaagt uw bezwaargrond. Deze presentatie is per abuis niet bijgevoegd in het eerdere besluit. U treft de presentatie, voor zover deze betrekking heeft op Warffum, aan als bijlage bij dit besluit, behoudens daarin voorkomende persoonsgegevens (artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob).

Bezwaargrond b. Weigering openbaarmaking documenten 3a, 5 en 8.

Ik heb besloten deels aan uw bezwaargrond tegemoet te komen en het advies van SodM van 3 februari 2015 (document 3a) en het advies van de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) van 8 juni 2015 (document 8) alsnog openbaar te maken, behoudens daarin voorkomende persoonsgegevens (artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob). Daarvoor is het volgende van belang.

Intern beraad (artikel 11, tweede lid, Wob)

Zoals in het bestreden besluit wordt beargumenteerd zijn adviezen van SodM en Tcbb documenten ten behoeve van intern beraad, die persoonlijke beleidsopvattingen bevatten. Beleidsopvattingen worden niet openbaar gemaakt met een beroep op artikel 11, eerste lid, Wob. Op basis van mijn heroverweging in bezwaar zie ik in dit geval aanleiding deze adviezen, gelet op de aard en inhoud daarvan, met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob alsnog openbaar te maken. Hierbij is van belang dat er sprake is van een vergunningsprocedure waarin de aanvraag is ingetrokken, en in deze procedure aldus - in tegenstelling tot een vergunningprocedure die volledig doorlopen wordt - geen actieve openbaarmaking zal plaatsvinden van deze adviezen in de fase van de openbaarmaking van het (ontwerp-)besluit op de aanvraag. Dit zou betekenen dat deze adviezen nimmer openbaar worden, terwijl de aanvrager en de opstellers van deze adviezen geen bezwaar hebben tegen openbaarmaking. Tenslotte heb ik geconstateerd dat de adviezen uitsluitend een mijnbouw-technisch karakter hebben. Ik acht de openbaarheid van deze adviezen daarom in dit geval in het belang van een goede en democratische bestuursvoering.

Eerste kennisname/onevenredige bevoor-/benadeling (art. 10, tweede lid, onder f en g, Wob)

Omdat het hier een afgebroken vergunningprocedure betreft en gelet op hetgeen in de vorige paragraaf is overwogen, ben ik bij nader inzien van oordeel dat het belang om als eerste van de adviezen kennis te kunnen nemen (artikel 10, tweede lid, onder f, van de Wob) en het belang van het voorkomen van onevenredige bevoor- of benadeling van bij deze aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden (artikel 10, tweede lid, onder g, Wob) in dit geval ook niet opwegen tegen het belang van openbaarmaking van de adviezen.

Betreffende document 5 handhaaf ik mijn standpunt dit document niet te verstrekken. Dit document betreft een e-mailwisseling met een ruw concept van het advies van Tcbb, dat is opgesteld ten behoeve van intern beraad en persoonlijke beleidsopvattingen omvat. Ik zie bij dit document geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob informatie te verstrekken, gelet op de aard en inhoud van dit document. Daar komt bij dat het openbaarheidsbelang in dit geval op een andere wijze wordt gediend, nu ik het definitieve advies van de Tcbb (document 8) alsnog openbaar maak.

Bezwaargrond c. gelakte onderdelen van documenten 4, 6 en 7

U verzoekt mij om deze passages alsnog openbaar te maken. Ik blijf echter van oordeel dat deze passages op correcte wijze zijn gelakt. Ik leg u hieronder uit waarom.

Documenten 4, 6 en 7 betreffen drie e-mailwisselingen tussen ambtenaren waarin gecorrespondeerd wordt over de adviezen van SodM en Tcbb. Deze e-mails zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Ik maak dergelijke beleidsopvattingen niet openbaar met een beroep op artikel 11, eerste lid, Wob. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering dat deze standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie.

Ik zie voor deze documenten, mede gelet op de aard en inhoud ervan, geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen. Hierbij is van belang dat het openbaarheidsbelang in dit geval ook reeds is gediend doordat ik alsnog de definitieve adviezen van SodM en Tcbb (documenten 3a en 8) openbaar heb gemaakt.

6. Beslissing

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen verklaar ik uw bezwaar (deels) gegrond, herroep het bestreden besluit voor zover daarbij de documenten 3a, 8 en document 11a (presentatie) op de inventarislijst bij dat besluit zijn geweigerd en bepaal dat deze documenten alsnog openbaar worden gemaakt.

Een kopie van documenten 3a, 8 en 11a, treft u als bijlage 3 bij dit besluit aan.

Hoogachtend,
De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

10.2.e

L.M.C. Ongerling
Secretaris-Generaal

10.2.e

BEROEPSCLAUSULE

U kunt tegen deze beslissing op bezwaar beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank Noord-Nederland, postbus 150, 9700 AD Groningen. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beslissing u is toegezonden aan de rechtbank worden gestuurd. Deze beslissing is verzonden op de in de aanhef genoemde datum. U kunt ook digitaal beroep instellen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Bijlage 1

Relevante wetsartikelen/juridisch kader

Wet openbaarheid van bestuur (Wob)

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

(...)

c. intern beraad: het beraad overeen bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;

(...)

f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;

Artikel 10

(...)

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

(...)

e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;

f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;

g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

(...)

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

(...)

Bijlage 2

Verslag van de hoorzitting van 28 oktober 2020 in het kader van het bezwaar van de 10.2.e tegen het besluit van de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) van 30 juli 2020 met kenmerk DGKE-WO / 20184679, waarbij beslist is op zijn Wob-verzoek over de gaswinning uit het Warffumveld uit de periode 16 augustus 2012 tot heden.

Aanwezig

Namens de Minister:

- De 10.2.e (voorzitter, directie Wetgeving en Juridische Zaken)
- 10.2.e (lid, directie Wetgeving en Juridische Zaken)
- De 10.2.e (lid, directie Warmte en Ondergrond)
- 10.2.e (notulist, directie Wetgeving en Juridische Zaken)

Namens de bezwaarmaker:

- De 10.2.e

Opening: toelichting procedure en rol hoorcommissie

De voorzitter opent de hoorzitting, heet de 10.2.e welkom en licht de procedure en de rol van de hoorcommissie toe. Het betreft een ambtelijke hoorcommissie zoals geregeld in afdeling 7.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), waarvan de leden door de minister zijn aangewezen om de bezwaarmaker te horen.

De hoorcommissie is niet bevoegd standpunten in te nemen of een advies te geven. Het besluit op bezwaar wordt door de minister genomen. De voorzitter geeft aan dat het doel van de hoorzitting is de 10.2.e de mogelijkheid te bieden tot nadere toelichting van het bezwaarschrift en de hoorcommissie de mogelijkheid te geven vragen te stellen.

De voorzitter geeft aan dat van de leden van de hoorcommissie alleen de 10.2.e 10.2.e bij de totstandkoming van het besluit van 30 juli 2020 betrokken is geweest. De meerderheid van de leden, waaronder de voorzitter, is conform artikel 7:5 Awb niet betrokken geweest bij de totstandkoming van het bestreden besluit.

De voorzitter stelt vast dat het dossier en de correspondentie met de 10.2.e 10.2.e bekend is. Er zijn geen nadere stukken voor de hoorzitting ingediend. Van de hoorzitting wordt een verslag gemaakt. Dat verslag wordt toegezonden en de 10.2.e krijgt de gelegenheid daarop te reageren. Eventuele opmerkingen op het verslag leiden niet tot wijziging van het verslag, maar worden aan het verslag gehecht.

Toelichting bezwaar

De 10.2.e licht toe dat hij niet veel heeft toe te voegen aan het bezwaarschrift, aangezien deze redelijk helder is op de punten van bezwaar. Het komt er op neer dat hij een aantal stukken mist waar hij ook naar heeft verwezen in zijn bezwaarschrift. Het gaat om stukken waar hij concreet naar heeft verwezen, en ook stukken waarvan hij denkt dat die er zouden moeten zijn. Daardoor heeft hij het gevoel dat de zoekslag niet heel zorgvuldig is uitgevoerd. Hij vraagt dan ook om de zoekslag nogmaals uit te voeren. Daarnaast ziet zijn bezwaar op het weigeren van een aantal documenten die wel openbaar zouden moeten zijn. Ook zijn er een aantal stukken per ongeluk niet ontvangen; het gaat

hier om bijlagen van stukken die hij wel heeft ontvangen. Ten slotte ziet zijn bezwaar ook op het weglakken van de adresgegevens van de ontvanger en de verzender.

De 10.2.e gaat in op de bezwaargrond dat er in de periode van mei 2015 tot januari 2018 geen stukken zijn. Hij geeft aan dat dit deels te verklaren is omdat in die periode de Mijnbouwwet is gewijzigd werd, hetgeen gevolgen had voor de wijze waarop winningsplannen moesten worden beoordeeld en vormgegeven. Daardoor hebben de winningsplannen een aantal jaren op de plank gelegen. Hij geeft ook aan dat er wel een nieuwe zoekslag gedaan zal worden om te kijken of er toch geen stukken gemist zijn.

De 10.2.e geeft aan deze herziening ook te hebben meegekregen, maar uit één van de documenten lijkt wel te volgen dat er iets zou moeten zijn. In document nummer 10, de e-mail van 16 januari 2018, staat dat er overeenstemming zou zijn dat de NAM een winningsplan zou indienen. In de periode daarvoor was hier geen sprake van. Hij geeft aan dat dit aanleiding geeft voor de veronderstelling dat voorafgaand hiervan een paar keer over en weer gecorrespondeerd is geweest.

De 10.2.e geeft aan dat er niet altijd correspondentie is. Er zijn bijvoorbeeld ook reguliere overleggen met de NAM waarvan niet altijd een verslag wordt gemaakt. Hier zouden wel agenda's voor zijn gemaakt. Het kan ook zijn dat dit in een gesprek is gebeurd, maar hij zal nogmaals kijken of hierover stukken zijn.

De 10.2.e gaat ook in op de bezwaargronden dat adresgegevens zijn weggelakt. Deze zijn weggelakt omdat het gaat om interne correspondentie, en dan zijn er geen e-mailextensies, waaruit de organisatie blijkt. Uit de laatste twee kolommen van de inventarisatielijst blijkt welke partijen hierbij betrokken zijn geweest. De 10.2.e bevestigt dit, en trekt hierbij ook deze gronden in.

De voorzitter vraagt of het klopt dat randnummer 8 dubbelt met randnummer 6, en dat randnummer 8 eigenlijk moet verwijzen naar document nummer 7. De

10.2.e bevestigt dit en licht tevens toe dat deze bezwaargronden wel blijven staan, omdat het hier gaat om inhoudelijke informatie die is weggelakt op de grond dat sprake zou zijn van intern beraad (artikel 11 Wob).

Sluiting hoorzitting

De voorzitter sluit de hoorzitting. Er zal op korte termijn een besluit op bezwaar genomen worden, streven is omstreeks 5-6 november 2020. Dit betekent dat er ook een kortere tijd is voor de 10.2.e om te reageren op het verslag. Het verslag zal donderdag 29 oktober of vrijdag 30 oktober 2020 worden opgestuurd. Uiterlijk maandag 2 november 2020 zal hier dan op gereageerd moeten worden.

De 10.2.e geeft aan dat dit geen probleem is.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Bijlage 3. Documenten 3a, 8 en 11a

Ons kenmerk
WJZ / 20277305

Onshore NL

Winningsplannen

10.2e
ADL Land NL
januari 2018

Doel van dit document

- Voorstel voor de aangehouden winningsplannen die NAM heeft ingediend vóór 2016
 - Overgebleven 5 winningsplannen zijn Kollum, Faan, Heinenoord, Wieringa en Warffum
- Verzoek voor EZK's steun aan het voorstel voordat NAM de bijbehorende acties uitvoert

Lijst van EZ – status NAM winningsplannen

	naam winningsplan	operator	Status	DATUM
2	Oudendijk	NAM	Ingediend	24-Jan-17
3	Westerveld	NAM	Ingediend	11-Sep-16
7	Blija	NAM	Ingediend	oktober 2017
8	Oude Pekela	NAM	Wijziging instemmingsbeluit	23-May-17
9	Botlek	NAM	Ingediend	02-Oct-17
10	Kiel-Windeweer	NAM	Ingetrokken	12-Apr-17
11	Kollum	NAM	BESPREKEN	
13	Coevorden	NAM	Ingetrokken	12-Apr-17
14	Wanneperveen (de wijk)	NAM	Wijziging instemmingsbeluit	23-May-17
15	Tietjerk(steradeel)	NAM	Wijziging instemmingsbeluit	23-May-17
17	Faan	NAM	BESPREKEN	
18	Zuidwending Oost	NAM	Wijziging instemmingsbeluit	23-May-17
19	Heinenoord	NAM	BESPREKEN	
20	Schoonebeekolieveld	NAM	Ingetrokken	12-Apr-17
21	Annerveen	NAM	Ingetrokken	12-Apr-17
22	Burum-Oost	NAM	Ingetrokken	12-Apr-17
23	Nes Noord/ M9	NAM	Ingetrokken	Januari 2018
25	Wieringa	NAM	BESPREKEN	
26	Bedum	NAM	Ingetrokken	12-Apr-17
27	Warffum	NAM	BESPREKEN	
28	Oud Beijerland Noord	NAM	Ingetrokken	12-Apr-17
29	De wijk fase II	NAM	Ingediend	30-Sep-16
31	Pieterzijl-Oost	NAM	Ingediend	09-Dec-16

Winningsplan Warffum – vigerend plan

- Vigerend WiPla bevat alleen veld Warffum
- Vigerend WiPla bevat een basisaanname dat Warffum niet produceert:
De productiecapaciteit van het voorkomen Warffum wordt momenteel alleen gebruikt tijdens piektijden ("peak shaving"). Dit heeft te maken met zowel contractuele als milieutechnische bepalingen. Daar het voorkomen Warffum in gebruik is als peakshaver, wordt het voorkomen alleen op afroepbasis geproduceerd en is het productieprofiel niet te voorspellen. De huidige verwachting van de hoeveelheid nog te produceren gas is 0 mln Nm³ in 2003 en zal voor de komende jaren niet veranderen tenzij de faciliteiten aangepast gaan worden.
- ... en een productievoorspelling die hoort bij de verandering van deze "peak shaving" situatie
Door de installatie van een offgas-compressor op de Warffum productielocatie zal het voorkomen Warffum weer continu in gebruik kunnen worden genomen.

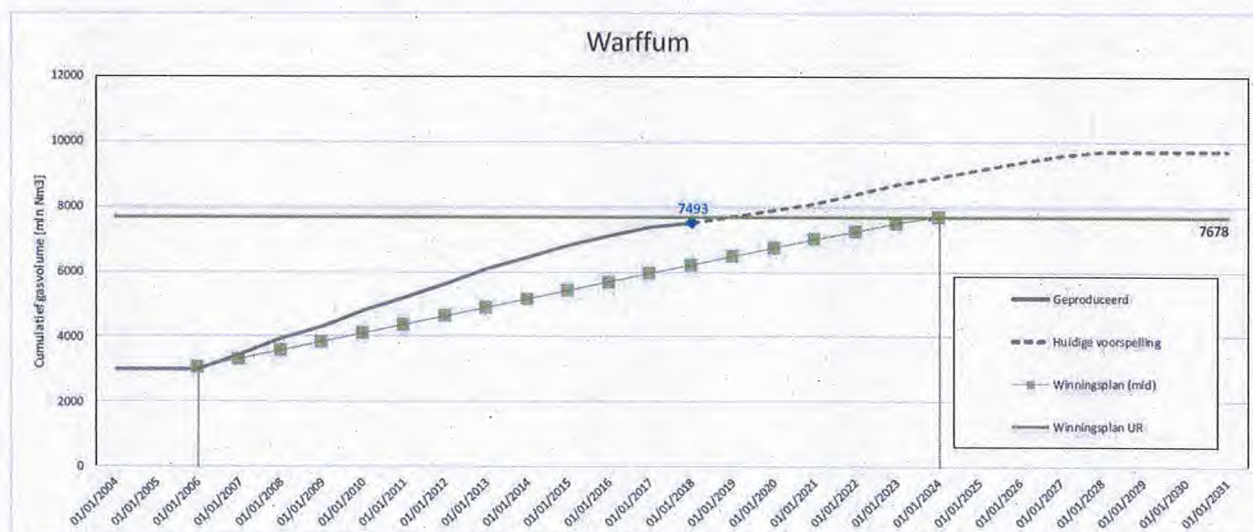
Winningsplan Warffum - voorstel

- Het scenario van continue operatie is beschreven in het vigerend winningsplan en nu actief
- Het winningsplan geeft *geen expliciete onzekerheid* in de voorspelling van het volume behorend bij van deze continue operatie

	Warffum veld (mln Nm3)	Heel winningsplan (mln Nm3)
Vigerend WiPla Ultimate Recovery	7678	zie Warffum
... maximum	onduidelijk	zie Warffum
Geproduceerd tot 1/1/2018	7493	zie Warffum
Verwachte Ultimate Recovery	9700	zie Warffum

- Voorstel: **geen nieuw winningsplan, maar verduidelijking van onzekerheid**
 - NAM zal EZK verzoeken te bevestigen dat *de gebruikelijke 20% onzekerheid in productievoorspellingen ook voor Warffum geldt*
 - NAM zal productie tot dit volume beperken (9214 mln Nm3)

Winningsplan Warffum - visueel

Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Ministerie van Economische Zaken
Directie Energiemarkt
T.a.v. **10.2e**
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres
Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

sodm@minez.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

10.2e
T 070 379 **10.**

Ons kenmerk
15012453

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum 3 februari 2015
Betreft advies winningsplan Warffum

Geachte **10.2e**,

Naar aanleiding van uw verzoek van 29 september 2014, betreffende het winningsplan Warffum, ingediend door Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) op 22 september 2014, berichten wij u het volgende.

Reden voor actualisatie

De reden voor actualisatie is dat de daadwerkelijke productie buiten de onzekerheidsband valt zoals vermeld in het vigerende winningsplan Warffum.

Planmatig beheer

Het verwachte winningspercentage bedraagt momenteel 57%. NAM zal in de komende jaren een studie uitvoeren naar de economische haalbaarheid om compressie op het veld te installeren. Hiermee zou het winningspercentage significant kunnen worden verhoogd. NAM gaat er in de huidige modellen van uit dat de productie tot maximaal 2023 zal duren. Met de plaatsing van een compressor zou deze termijn worden verlengd.

SodM en TNO vinden het genoemde winningspercentages van 57% laag voor een reservoir met de kwaliteit als dat van Warffum. Echter, het toepassen van compressie ligt in de lijn der verwachting waardoor uiteindelijk de winningsfactor 73% zal bedragen.

Verwachte bodemdaling

NAM geeft aan dat de nog door gaswinning uit Warffum veroorzaakte bodemdaling minder dan 6 cm zal bedragen in het diepste deel van de dalingskom. Eventueel toepassen van compressie kan leiden tot een hogere bodemdaling (figuur C1). De bodemdaling boven het Warffum veld in zijn geheel wordt met name bepaald door de daling als gevolg van de winning uit het Groningen veld, in 2012 heeft dit al geleid tot een daling tussen de 12 en 16 cm sinds de nulmeting in 1972. De uiteindelijke bodemdaling in 2050 is berekend op 16 cm tot 24 cm. Hierbij hanteert NAM een onzekerheidsmarge van + of - 2cm.

SodM en TNO merken op dat er geen goede match is tussen de gemeten en de voorspelde bodemdaling (figuur C2). Deze mismatch wordt veroorzaakt door de invloed van het aquifer onder het Groningen veld welke is meegenomen in de bodemdalingsvoorspelling voor Warffum. SodM en TNO adviseren om de voorwaarde te verbinden aan de instemming van het winningsplan van Warffum dat zodra er instemming is verkregen met het winningsplan van Groningen, NAM de bodemdalingsprognoses voor Warffum en het winningsplan voor Warffum zal actualiseren.

Omdat bodemdaling een geleidelijk en gelijkmatig verloop heeft, wordt geen directe schade aan infrastructuur verwacht. Niet uitgesloten is echter dat de bodemdaling gevolgen kan hebben voor het normale beheer en het onderhoud van waterkeringen en waterlopen. Voor zover dat beheer onvermijdelijk te maken meerkosten met zich meebrengt die, voor vergoeding in aanmerking komen dan rust op NAM de verplichting die schade overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht te vergoeden.

Verwachte bodemtrilling

In de afgelopen 20 jaar zijn er door het KNMI 2 lichte aardbevingen boven het Warffum veld geregistreerd. Deze voorkomens zijn daarom in de Seismisch Risico Analyse ingedeeld de categorie van velden waar lichte aardbevingen met magnitudes kleiner dan 3,0 zijn opgetreden.

De door NAM beschreven bodemdalingsprognose en seismisch risicoanalyse zijn door SodM en TNO geverifieerd en realistisch bevonden. SodM en TNO stellen tevens vast, dat de door NAM gehanteerde seismische risico-analyse gebaseerd is op een rapport van TNO uit 2012. Hoewel dit rapport niet geheel up-to-date is (de nieuwste gegevens over de seismiciteit van het Groningen gasveld zijn er nog niet in verwerkt), zien SodM en TNO vooralsnog geen aanleiding om de uitkomsten voor de onderhavige voorkomen ter discussie te stellen.

Zoals NAM ook aangeeft blijkt uit het rapport van het KNMI over de aardbeving bij Huizinge (The August 16, 2012 earthquake near Huizinge (Groningen), KNMI, jan. 2013) dat er geen aanleiding is om de Mmax van 3,9 voor olie- en gasvelden buiten Groningen te herzien.

Mocht, na alle onderzoeken die er komende tijd worden uitgevoerd naar de seismiciteit van Groningen en andere gasvelden, blijken dat er wel redenen zijn om de Mmax te herzien, dan zal NAM op grond van artikel 34 van de Mijnbouwwet het winningsplan alsnog moeten actualiseren.

Advies

SodM en TNO hebben het winningplan volgens de gebruikelijke methode op planmatig beheer beoordeeld en de conclusie is dat het plan onder voorwaarde,

voldoet aan de wettelijke eisen en overeenstemt met de principes van planmatig beheer:

NAM actualiseert de bodemdalingsprognoses voor Warfum en hierdoor het winningsplan voor Warfum, voor 1 januari 2017 nadat er instemming is verkregen met het winningsplan Groningen, waarbij er een adequate overeenstemming is verkregen tussen de gemodelleerde en de gemeten daling voor het Groningen gasveld.

SodM en TNO adviseren u om in te stemmen met het winningsplan onder genoemde voorwaarde. Dit advies is door SodM en TNO gezamenlijk opgesteld.

SodM en TNO vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

10.2e

plv. Inspecteur-generaal der Mijnen

10.2e

TNO Geologische dienst van
Nederland

5 800 00 47

PostNL
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

DGETM-KM

Technische commissie / bodembeweging

Aan
De Minister van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG
T.a.v. 10.2^e, plv. directeur EM

Datum Uw kenmerk Ons kenmerk Bijlage(n)
- 8 JUNI 2015 TCBB/15077783

Orderwerp
Advies geactualiseerd winningsplan Warffum

Geachte 10.2^e

Op 5 februari 2015 heeft u het gewijzigde winningsplan Warffum van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. te Assen (hierna NAM) voor advies aan de leden van de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) voorgelegd. Het door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en TNO-Geologische dienst van Nederland (TNO) opgestelde advies (kenmerk 15012453, d.d. 3 februari 2015) heeft u bijgevoegd.

De reden van de actualisatie is dat de daadwerkelijke productie buiten de onzekerheidsband valt zoals vermeld in het vigerende winningsplan.

De leden van de Tcbb hebben het winningsplan getoetst aan het criterium risico van schade tengevolge van bodembeweging uit de Mijnbouwwet en het Mijnbouwbesluit. De leden van de Tcbb hebben kennis genomen van het gezamenlijk advies van SodM en TNO.

De Tcbb onderscheidt in haar advies de twee componenten die zich voordoen bij bodembeweging, te weten: bodemdaling en bodemtrilling.

Bodemdaling

In onderdeel C2, pagina's 9-12 van het winningsplan, geeft NAM de verwachte bodemdaling, veroorzaakt door de gaswinning uit het voorkomen Warffum. Deze wordt berekend op maximaal 6 cm vanaf heden tot 2025. Vanaf 1972 tot heden is een totale bodemdaling (samen met de bodemdaling veroorzaakt door het Groningenveld) opgetreden van 10-16 cm. De totale bodemdaling (dus inclusief het effect van de exploitatie van het Groningenveld) wordt berekend op 14-21 cm in het jaar 2025 en 16-24 cm na afloop van de winning.

Technische commissie bodembeweging

SodM en TNO geven in hun gezamenlijke advies aan, dat de beschreven bodemdalingsprognose is geverifieerd en dat deze realistisch wordt bevonden. De Tcbb stemt hiermee in.

SodM en TNO constateren een mismatch tussen de gemeten en de voorspelde bodemdaling (figuur C2), als gevolg van de invloed van het aquifer onder het Groningen veld. SodM en TNO adviseren om aan de instemming van het winningsplan de voorwaarde te verbinden dat NAM de bodemdalingsprognoses voor Warffum voor 1 januari 2017 actualiseert nadat er instemming is verkregen met het winningsplan Groningen, waarbij er een adequate overeenstemming is verkregen tussen de gemodelleerde en de gemeten daling voor het Groningen gasveld.

Er kan niet worden uitgesloten dat de bodemdaling gevolgen zal hebben voor de (grond)waterstanden. Dit aspect verdient structurele aandacht om te voorkomen dat schade aan gebouwen en/of de landbouw optreedt. Zo nodig moet het Waterschap wijzigingen in peilbesluiten doorvoeren. In C4 en in C6 van de aanvraag wordt hieraan wel aandacht besteed. De NAM stelt daarbij terecht dat voor zover het beheer en onderhoud van waterkeringen en waterlopen onvermijdelijk te maken meebrengt met zich meebrengt die voor vergoeding in aanmerking komen, op NAM de verplichting rust die schade overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht te vergoeden.

De Tcbb wenst in dit kader te wijzen op een algemeen afstemmingsprobleem: De eventueel door het Waterschap te ondernemen actie is niet verplicht. Uit de tekst van de aanvraag is niet geheel duidelijk of de NAM schadeplichtig is indien het Waterschap niet bereid is de benodigde aanpassingen te doen. Dit afstemmingsprobleem is uiteraard niet specifiek voor het winningsplan Warffum, maar geldt algemeen in die gevallen waarin een behoorlijke bodemdaling plaats vindt in gebieden met een kunstmatig beheerste waterstand. Deze problematiek heeft de Tcbb wij op 8 juni 2015 ook per brief aan de DG ETM (referentie TCBB/15077780) onder de aandacht gebracht.

Bodemtrilling

In de afgelopen 20 jaar zijn er door het KNMI 2 lichte aardbevingen boven het Warffum veld geregistreerd. Deze voorkomens zijn daarom in de Seismisch Risico Analyse ingedeeld de categorie van velden waar lichte aardbevingen met magnitudes kleiner dan 3,0 zijn opgetreden. Resultaten van onderzoek van KNMI en TNO geven aan dat boven velden van deze categorie gemiddeld jaarlijks 2 bevingen met magnitude boven 1,5 op de schaal van Richter kunnen optreden.

Bij de beschrijving in C4.3 van de mogelijke gevolgen van aardbevingen constateert de Tcbb dat de in het winningsplan gestelde gevolgen van een ondiepe aardbeving met een sterkte van 3,9 op de schaal van Richter te positief worden voorgesteld ("in het ernstigste geval (...) matige schade aan enkele gebouwen..."). Ook de vermelding dat de omvang van het gebied waar mogelijk schade kan optreden aan gebouwen beperkt blijft tot ca. 7 km rond

Technische commissie bodembeweging

het epicentrum wordt door de Tcbb op basis van thans bekende feiten als te positief beoordeeld. De Tcbb beveelt de Minister aan de NAM te wijzen op bovengenoemde onjuiste informatie en aan te geven dat deze informatie in nieuwe aanvragen niet meer zal worden geaccepteerd.

SodM en TNO geven in hun gezamenlijke advies aan, dat de beschreven seismische risicoanalyse is geverifieerd en dat deze realistisch wordt bevonden. Hierbij maken zij de kanttekening dat de seismische risicoanalyse gebaseerd is op een rapport van TNO uit 2012, waarin nog niet de laatste gegevens over de seismiciteit van het Groningenveld zijn verwerkt. Toch geeft dit SodM en TNO voornamelijk geen aanleiding om de risicoanalyse voor dit winningsplan ter discussie te stellen.

Uit de nog uit te voeren onderzoeken inzake het Groningenveld kan mogelijk blijken dat ook voor sommige kleinere velden de grens van magnitude 3,9 op de schaal van Richter kan worden overschreden. Als er ook voor Warffum redenen blijken te zijn om de Mmax van 3,9 te herzien, dan zal de NAM het winningsplan alsnog moeten actualiseren.

Samenvatting en slotsom

De Tcbb ziet op grond van het winningsplan en het ingewonnen advies van SodM en TNO geen bezwaar om in te stemmen met het geactualiseerde winningsplan Warffum.

Het winningsplan zal dienen te worden geactualiseerd als:

- Er m.b.t. de bodemdalingsprognoses instemming is verkregen met het winningsplan Groningen, waarbij er een adequate overeenstemming is verkregen tussen de gemodelleerde en de gemeten daling voor het Groningen gasveld. (uit te voeren vóór 1 januari 2017)
- Uit de nog uit te voeren onderzoeken inzake het Groningenveld blijkt dat voor wat betreft bodemtrilling ook voor sommige kleinere velden de grens van magnitude 3,9 op de schaal van Richter kan worden overschreden en er ook voor Warffum redenen blijken te zijn om de Mmax van 3,9 te herzien.

Met vriendelijke groet,
10.2e

dr. D.K.J. Tommel
Voorzitter

2015

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

09ETm - EM